

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні у наступні 12 місяців. Оцінки перспектив розвитку своїх підприємств оптимістичні. Очікується високий рівень інфляції. Девальваційні очікування послабилися¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – 28.6%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги високими темпами:** частка респондентів, які очікують інфляцію понад 7.5%, становить 69.2%, у цілому по Україні – 45.1%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікує 61.5% респондентів області (у попередньому кварталі – 71.4%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 25.0% (найвищі оцінки серед регіонів), у попередньому кварталі – 23.1% (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 1.8%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції** високими темпами: баланс відповідей – 46.2% (у I кварталі 2020 року – 42.9%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 25.0%). У цілому по Україні обсяги реалізації, за очікуваннями респондентів, дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 30.0% та 27.3% відповідно (у попередньому кварталі – 41.7% та 38.5% відповідно). У цілому по Україні очікується скорочення обсягу інвестицій: баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 14.3%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 17.3%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 76.9% відповідно (у попередньому кварталі – 92.9% та 78.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** високими темпами: баланси відповідей – 75.0% і 69.2% відповідно (у I кварталі 2020 року – 92.9% і 100.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають брак обігових коштів та кваліфікованих працівників (графік 5).

Усі опитані підприємства прогнозують зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, стали значно жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування респонденти називають головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

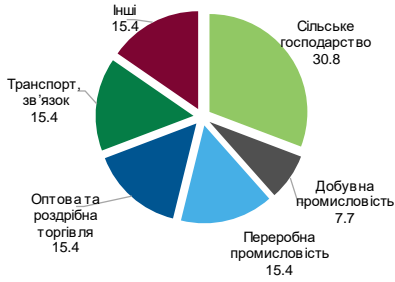
Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився та є поганий:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 7.7%) (графік 3), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і оцінюється як нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 20.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 30.8% (у попередньому кварталі – 28.6%).

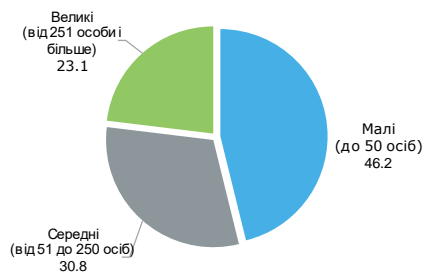
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

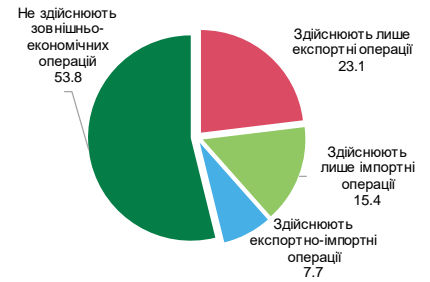
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

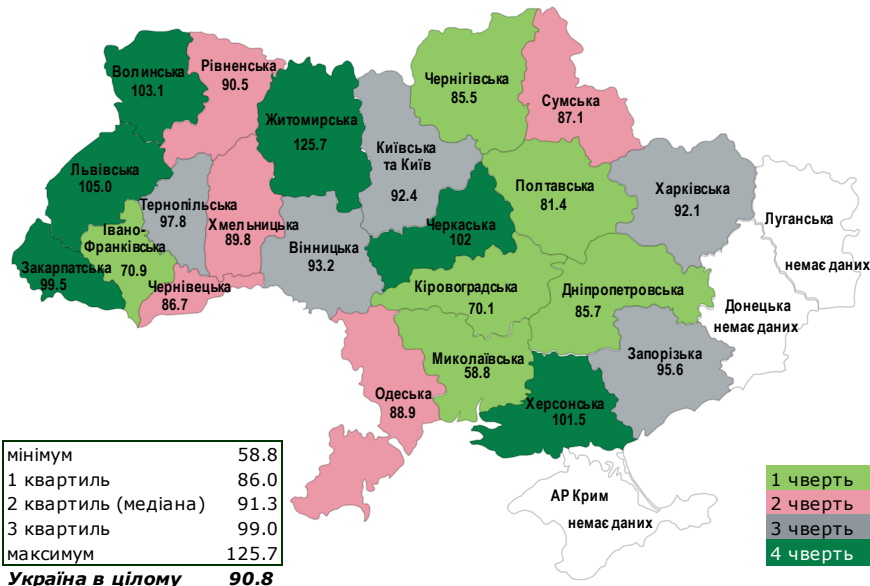

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 07 травня – 02 червня 2020 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	45.5	16.7	28.6	23.1	25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.5	35.7	28.6	42.9	46.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	23.1	28.6	15.4	41.7	30.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	35.7	35.7	21.4	38.5	27.3
кількості працівників	0.0	-7.1	-7.1	-14.3	0.0

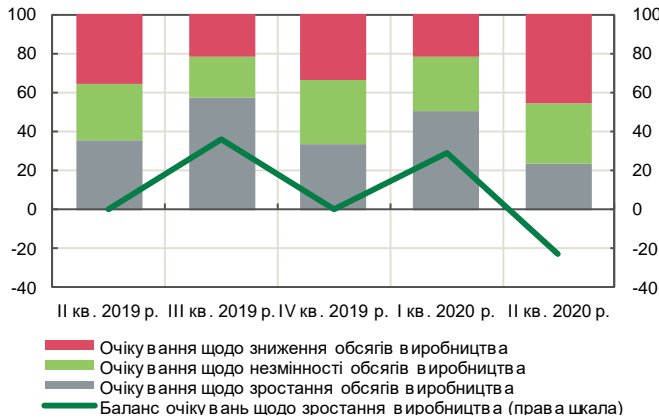
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

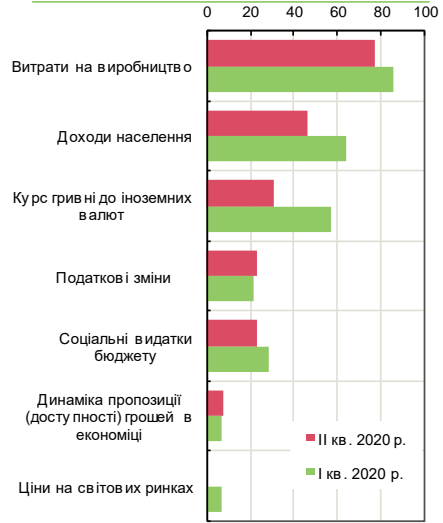
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

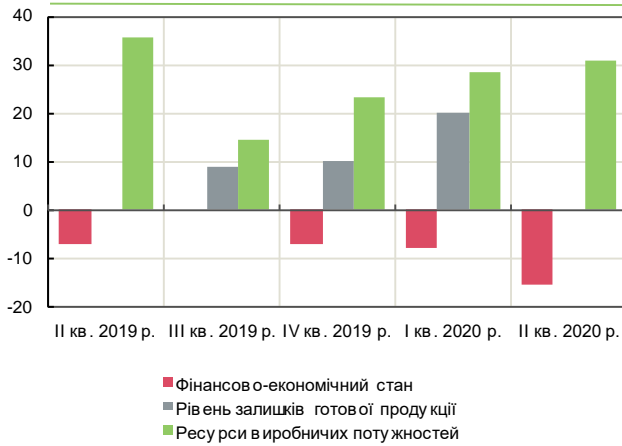
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

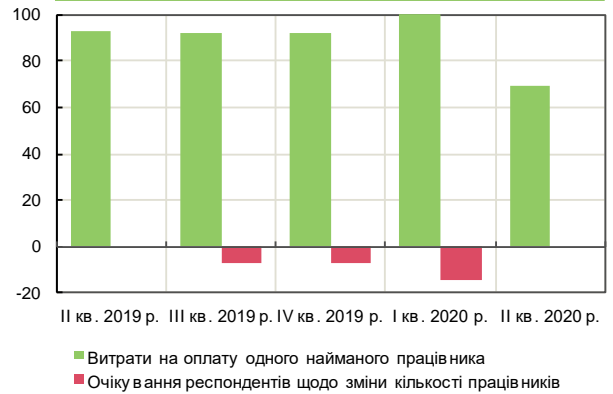
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

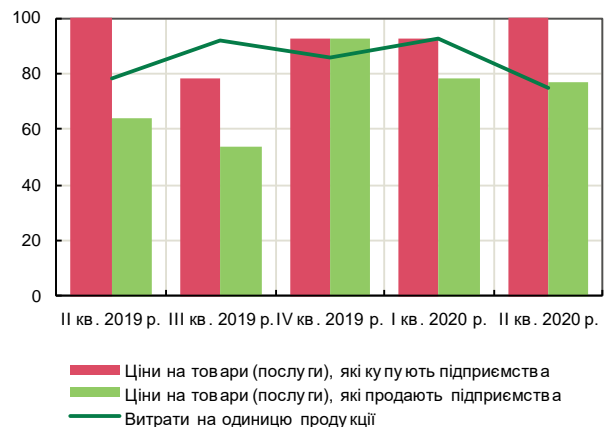
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

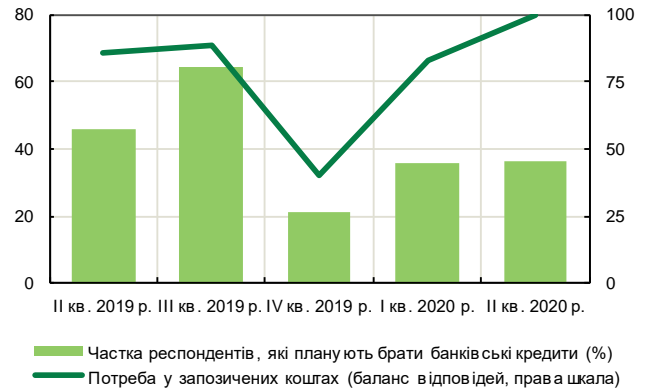
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

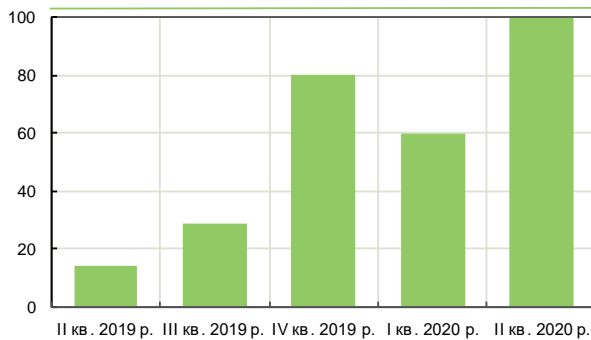
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

